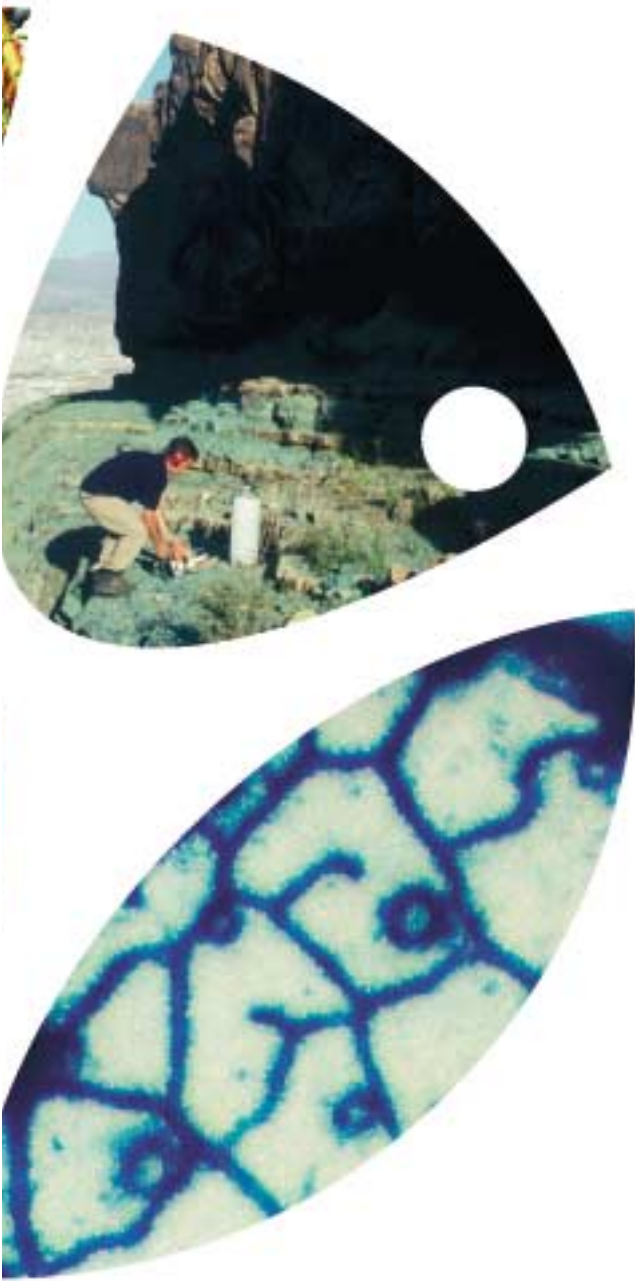

DANMARKS
GRUNDFORSKNINGSFOND
DANISH NATIONAL RESEARCH FOUNDATION

BERETNING OG ÅRSREGNSKAB 2001

Beretning for året 1. januar - 31. december 2001

Danmarks Grundforskningsfonds hovedsigte	4
Aktive centre 2001/2002	5
Danmarks Grundforskningsfonds »centres of excellence«-koncept	10
Danmarks Grundforskningsfond som selvstændig, uafhængig fonds- konstruktion	12
En vurdering af Danmarks Grund- forskningsfonds virkemiddel	16
Danmarks Grundforskningsfonds støtte til dansk forsknings infra- struktur	17
Formue og afkast	18
Bestyrelse	24
Revision og administration	25
Ledelsens regnskabspåtegning	26
Revisionspåtegning	27
Anvendt regnskabspraksis	28
Resultatopgørelse	31
Balance 31. december	32
Noter	37

POLIS CENTRET: FRESCO AF AMBROGIO LORENZETTI 1338-39
STATEN SOM ABSTRAKTION HÆVET OVER BYENS BORGERE, PALAZZO PUBBLICO I SIENA.

DANMARKS GRUNDFORSKNINGSFONDS HOVEDSIGTE

Det er Danmarks Grundforskningsfonds formål at styrke Danmarks forskningsmæssige udviklings- evne. Ved finansiering af enestående forskning på internationalt niveau har fonden nu forfulgt dette mål i snart 10 år.

- Danmarks Grundforskningsfonds primære virkemiddel er at støtte centerdannelser og gennem store 5-årige rammebevillinger skabe fleksible og dynamiske rammer for forskningen. Det er centralt, at centerlederen har stor frihed til at disponere – i kombination med, at fonden følger den faglige udvikling tæt, bl.a. ved regelmæssige opfølgingsmøder.
- Udvælgelse sker i åben konkurrence blandt alle forskningsfelter. Danmarks Grundforskningsfond har således ikke en forud fastlagt prioritering mellem forskellige forskningsfelter, men lægger vægt på at støtte større indsats med betydelig internationalt potentiale. Sådanne ansøgninger vil typisk ikke kunne fremmes gennem andre bevillingskanaler i Danmark.
- Valg af centre – og beslutning om eventuel videreførelse af et center – sker på baggrund af internationale eksperter vurdering af forskningens *kvalitet, ambitioner og relevans*.
- I hver ansøgningsrunde indgår mellem 200 og 300 ansøgninger, hvoraf mindst en tredjedel er på meget højt kvalitativt niveau. Fondens bestyrelse udvælger derfor med vægt på en vurdering af, hvor fondens midler skønnes at kunne gøre en afgørende forskel.
- Danmarks Grundforskningsfonds centre er alle internationalt meget synlige, og de store, længerevarende satsninger sætter centrene i stand til at samarbejde og konkurrere på lige fod med andre internationalt stærke forskningsmiljøer. Derfor har det været muligt at knytte et stort antal udlændinge – ikke mindst yngre forskere – til centrene.
- Alle centrene forventes at spille en central rolle i forskeruddannelsesmiljøer af internationalt tilsnit. Således har fonden indtil nu alene på forskeruddannelsesaktiviteter satset ca. 500 mio. kr.
- I alle de hidtidige centre, hvor det har været relevant at skabe et samspil med erhvervslivet (patenteringer, licenser mv.), har et sådant udviklet sig parallelt med fastholdelse (og beskyttelse) af grundforskningsdimensioner som nysgerrighed, kreativitet og risikobetonede satsninger. En række centre har endvidere initieret skabelsen af innovationsvirksomheder, især inden for det biologiske område.
- En tredjedel af alle centrene er baseret på formaliseret samarbejde mellem 2 eller flere universiteter eller sektorforskningsinstitutioner.
- Fonden har siden 1993 støttet dansk forskning af højeste kvalitet med i alt ca. 2,4 mia. kr.
- Forvaltningen af midlerne sker med minimal administrativ indsats og kortest mulig vej mellem forskningsmiljøerne og fonden.

AKTIVE CENTRE 2001/2002

Af de 46 igangsatte centre er følgende aktive ved årsskiftet 2001/02:

10-års centre, påbegyndt 1993/94:

Søren Kierkegaard Forskningscenteret (SKC)

Placering: Centeret er overgået til en status som en erhvervsdrivende fond med lejet domicil i St. Kannikestræde 15

Centerleder: Direktør Niels Jørgen Cappelørn
Samlet bevilling: Ca. 83 mio. kr.

Center for Epidemiologisk Grundforskning

Placering: Statens Serum Institut (Aarhus Universitet og Hovedstadens Sygehusfællesskab)

Centerleder: Professor Jørn Olsen
Samlet bevilling: Ca. 92 mio. kr.

Teoretisk Astrofysik Center (TAC)

Placering: Københavns Universitet (NBI) og Aarhus Universitet

Centerleder: Professor Igor Novikov
Samlet bevilling: Ca. 89 mio. kr.

Center for Atomfysik (ACAP)

Placering: Aarhus Universitet
Centerleder: Professor Jens Ulrik Andersen
Samlet bevilling: Ca. 100 mio. kr.

Center for Materiale fysik på Atomart Niveau (CAMP)

Placering: Danmarks Tekniske Universitet og Aarhus Universitet

Centerleder: Professor Jens Kehlet Nørskov
Samlet bevilling: Ca. 90 mio. kr.

Center for Teoretisk Datalogi (BRICS)

Placering: Aarhus Universitet og Aalborg Universitet

Centerleder: Lektor Mogens Nielsen
Samlet bevilling: Ca. 144 mio. kr. (inkl. forskerskolebevilling på 95 mio. kr.)

Dansk Lithosfærecenter (DLC)

Placering: Danmarks og Grønlands Geologiske Undersøgelse (GEUS) (og Københavns Universitet) med placering i GEO Centret

Centerleder: Seniorforsker Hans Christian Larsen

Samlet bevilling: Ca. 175 mio. kr.

Center for Eksperimentel Parasitologi (CEP)

Placering: Den Kgl. Veterinær- og Landbohøjskole

Centerleder: Professor K. Darwin Murrell
Samlet bevilling: Ca. 101 mio. kr.

Center for Biologisk Sekvensanalyse (CBS)

Placering: Danmarks Tekniske Universitet
Centerleder: Professor Søren Brunak
Samlet bevilling: Ca. 60 mio. kr.

Center for Muskelforskning (CMRC)

Placering: Rigshospitalet (og Hovedstadens Sygehusfællesskab)

Centerleder: Professor Bengt Saltin
Samlet bevilling: Ca. 158 mio. kr.

Center for Sansemotorisk Interaktion (SMI)

Placering: Aalborg Universitet
Centerleder: Professor Thomas Sinkjær
Samlet bevilling: Ca. 129 mio. kr. (inkl. forskerskolebevilling på 40 mio. kr.)

Center for Lydkommunikation (CfL)

Placering: Syddansk Universitet, Odense
Centerleder: Professor Axel Michelsen
Samlet bevilling: Ca. 48 mio. kr.

Center for Krystallografiske Undersøgelser (CCS)

Placering: Københavns Universitet
Centerleder: Professor Sine Larsen
Samlet bevilling: Ca. 56 mio. kr.

Polis Centeret (CPC)

Placering: Københavns Universitet
Centerleder: Docent Mogens Herman Hansen
Samlet bevilling: Ca. 19 mio. kr.

Nationalmuseets Marinarkæologiske Forskningscenter (NMF)

Placering: Nationalmuseet
Centerleder: Forskningschef Søren H. Andersen
Samlet bevilling: Ca. 90 mio. kr.

Center for Forskning i Økonomisk Politik (EPRU)

Placering: Københavns Universitet (og Handelshøjskolen i København)
Centerleder: Professor Peter Birch Sørensen
Samlet bevilling: Ca. 38 mio. kr.

5-års centre, påbegyndt 1997/98 :

Center for Fastfase Organisk Kombinatorisk Kemi (SPOCC)

Placering: Carlsberg Laboratorium
Centerleder: Adj.professor Morten Meldal
Samlet bevilling: Ca. 20 mio. kr.

Center for Metalkatalyserede Reaktioner

Placering: Aarhus Universitet
Centerleder: Professor Karl Anker Jørgensen
Samlet bevilling: Ca. 25 mio. kr.

Center for Plante-Mikrobe Symbioser

Placering: Den Kgl. Veterinær- og Landbohøjskole (og Forskningscenter Risø)
Centerleder: Seniorforsker Henriette Giese
Samlet bevilling: Ca. 24 mio. kr.

Demografisk Forskningscenter (CDR)

Placering: Syddansk Universitet, Odense
Centerleder: Professor Hans Christian Johansen
Samlet bevilling: Ca. 35 mio. kr.

Center for Jordens Klima og Biogeokemiske Kredsløb (DCESS)

Placering: Københavns Universitet (NBI) og Syddansk Universitet, Odense
Centerleder: Professor Gary Shaffer
Samlet bevilling: Ca. 50 mio. kr.

Center for Matematisk Fysik og Stokastik (Ma-PhySto)

Placering: Aarhus Universitet (Syddansk Universitet Odense, Københavns og Aalborg Universiteter)
Centerleder: Professor Ole E. Barndorff-Nielsen
Samlet bevilling: Ca. 25 mio. kr.

Center for Molekylær Plantefysiologi (PlaCe)

Placering: Den Kongelige Veterinær- og Landbohøjskole
Centerleder: Professor Birger Lindberg Møller
Samlet bevilling: Ca. 40 mio. kr.

Center for Eksperimentel Bioinformatik (CEBI)

Placering: Syddansk Universitet, Odense
Centerleder: Professor Peter Roepstorff
Samlet bevilling: Ca. 35 mio. kr.

Center for Menneske-Maskine Interaktion (CMMI)

Placering: Forskningscenter Risø og Aarhus Universitet
Centerleder: Seniorforsker Annelise Mark Pejtersen
Samlet bevilling: Ca. 25 mio. kr.

Centre oprettet i 2001:

Danmarks Grundforskningsfonds 3. ansøgningsrunde har været 2-delt, jf. nedenfor. I 2000 indkom der i alt 228 ansøgninger, hvoraf bestyrelsen i januar 2001 på baggrund af den endelige internationale evaluering af forslagene udvalgte i alt ni centre. Disse centre blev der i efteråret 2001 indgået kontrakt med. De otte centre er placeret ved universiteter, det niende ved en sektorforskningsinstitution.

Danmarks Grundforskningsfonds Center for Metal Strukturer i 4 Dimensioner

Placering: Forskningscenter Risø
Centerleder: Seniorforsker Dorte Juul Jensen
Samlet bevilling: Ca. 36 mio. kr.

Danmarks Grundforskningsfonds Center for Nukleinsyre

Placering: Syddansk Universitet Odense
Centerleder: Professor Jesper Wengel
Samlet bevilling: Ca. 34 mio. kr.

Danmarks Grundforskningsfonds Center for Anvendt Mikroøkonomi (CAM)

Placering: Københavns Universitet
Centerleder: Professor Martin Browning
Samlet bevilling: Ca. 27 mio. kr.

Danmarks Grundforskningsfonds Center for Biomembran Fysik (MEMPHYS)

Placering: Syddansk Universitet Odense
Centerleder: Professor Ole G. Mouritzen
Samlet bevilling: Ca. 35 mio. kr.

Danmarks Grundforskningsfonds Center for Kvanteoptik

Placering: Aarhus Universitet
Centerleder: Professor Eugene S. Polzik
Samlet bevilling: Ca. 30 mio. kr.

Danmarks Grundforskningsfonds Center for Vand og Salt

Placering: Aarhus Universitet
Centerleder: Professor Søren Nielsen
Samlet bevilling: Ca. 32 mio. kr.

Danmarks Grundforskningsfonds Center for Kvanteprotein

Placering: Danmarks Tekniske Universitet
Centerleder: Lektor Henrik Bohr
Samlet bevilling: Ca. 31 mio. kr.

Danmarks Grundforskningsfonds Center for Funktionelt Integreret Hjernevidenskab (CFIN)

Placering: Aarhus Universitet (og Aarhus Kommunehospital)
Centerleder: Professor Albert Gjedde/
Overlæge Leif Østergaard
Samlet bevilling: Ca. 34 mio. kr.

Danmarks Grundforskningsfonds Wilhelm Jobannsen Center for Funktionel Genomforskning

Placering: Københavns Universitet
Centerleder: Professor Niels Tommerup
Samlet bevilling: Ca. 30 mio. kr.

Yderligere 3 centre, der udvalgte i 2001

Ved 3. ansøgningsrunde stod det klart, at det inden for humaniora, og i nogen udstrækning inden for dele af samfundsvidenskaberne, var vanskeligt at honorere fondens forventninger til mulige centerdannelser. Derfor gennemførte Danmarks Grundforskningsfond en ekstra ansøgningsrunde specielt fokuseret på identifikation af et yngre vækstlag inden for humaniora og samfundsvidenskab. Ud af i alt 65 ansøgninger blev det besluttet at etablere 3 nye humanistiske forskningscentre. De 3 centre repræsenterer, hver på deres måde, tværdisciplinære tilgange til deres forskningstemaer, og der er for alle 3 centres vedkommende tale om et stærkt internationalt aspekt, herunder i forskningsgruppernes sammensætning. De 3 nye humanistiske centre er følgende:

Danmarks Grundforskningsfonds Center for Studiet af Kulturarven fra Middelalderens ritualer

Placering: Københavns Universitet
Centerleder: Lektor Nils Holger Petersen

Danmarks Grundforskningsfonds Center for Sorte havsstudier

Placering: Aarhus Universitet
Centerleder: Lektor Pia Guldager Bilde

Danmarks Grundforskningsfonds Center for Subjektivitet

Placering: Københavns Universitet
Centerleder: Forskningsprofessor Dan Zahavi

DANSK LITHOSFÆRE CENTER: LAVABÆNK I YEMEN, SPORET TIL ETIOPIEN. FOTO: INGRID A UKSTINS

DANMARKS GRUNDFORSKNINGSFONDS "CENTRES OF EXCELLENCE"-KONCEPT

I en tid hvor centerbegrebet har dannet mode, kan det være hensigtsmæssigt nærmere at definere, hvad der ligger i Danmarks Grundforskningsfonds centerbegreb.

Med skyldig respekt for betydelige variationer i organisationsstruktur og størrelse er et center under Danmarks Grundforskningsfond karakteriseret ved:

- Centret består af en eller flere forskergrupper på højt internationalt niveau, som arbejder i indbyrdes samspil om løsning af problemkredse inden for et større, ofte tværdisciplinært forskningsfelt.
- På etableringstidspunktet skal centrets seniorforskere enten være på højt internationalt niveau, eller ansøgningen (og den internationale vurdering heraf) skal sandsynliggøre, at centret inden for en 5-10-årig bevillingsperiode vil kunne nå op blandt de internationalt set absolut bedste inden for det pågældende område.
- Et center skal have et entydigt, præcist og fokuseret forskningstema. Der lægges vægt på, at centrets forskningsprogram er ambitiøst og visionært. Et center skal ledes af en centerleder, som er en faglig autoritet på internationalt niveau med evner til at skabe et sammenhængende og engageret forskningsfællesskab.
- Et center skal omfatte forskere på forskellige karrieretrin. Ikke mindst lægges der betydelig vægt på et centers evne til at skabe et attraktivt forskeruddannelsesmiljø, herunder tiltrække ph.d.-studerende og post docs fra ind- og udland.
- Den organisatoriske struktur vil naturligt afhænge af det enkelte centers størrelse, men den skal være entydig. Centret er fortrinsvis placeret ved et universitet, men også sektorforskningsinstitutioner kan komme på tale. I de tilfælde, hvor Danmarks Grundforskningsfond støtter forskergrupper organiseret i en netværkskonstruktion ved flere institutioner, er det afgørende, at det primære centeransvar er entydigt placeret ved en af disse.
- Fondens bevillinger gives som store rammebevillinger, der strækker sig over 5-årige perioder – i øjeblikket dog højst over to perioder af fem år. Fondens følger imidlertid centrenes løbende udvikling gennem regelmæssige (halv-helårlige) opfølgingsmøder, ligesom fonden i en række tilfælde anbefaler, at centrene har et rådgivningsorgan – ofte bestående af nationale og især internationale eksperter.

Danmarks Grundforskningsfonds centre er således udvalgt med henblik på, at det pågældende forskningsområde skal styrkes ikke alene ved den enkelte værtsinstitution, men i nok så høj grad nationalt og internationalt. Det er vigtigt, at fondens centre har et internationalt samarbejde og således er i stand til at yde en koordineret indsats - eventuelt i en netværkskonstruktion - med tilsvarende "centres of excellence" i Europa og den øvrige verden.

Det er hævet over enhver tvivl, at mange mindre forskergrupper i Danmark har klaret sig over forventning i den hårde konkurrence om midler i EU-systemet. Fra de uddelingsprincipper, der har karakteriseret de seneste rammeprogrammer, bevæger EU sig imidlertid nu mod virkemidler som "networks of excellence". Hvis man fra dansk side fortsat ønsker en andel i de betydelige EU-midler, må man derfor indstille sig på at organisere sig i en mere struktureret form. Dette kræver bl.a. en administrativ professionalisme til opbakning af forskergrupperne. Det er Danmarks Grundforskningsfonds erfaring, at netop de små effektive administrative enheder etableret omkring fondens "centres of excellence" er en betydelig medvirkende faktor til centrenes succes i såvel professionaliseringen af ansøgningerne som samspillet med andre internationale "centres of excellence". Yderligere sætter det de stærkeste grupper i Danmark i stand til at være drivende i netværksdannelser.

DANMARKS GRUNDFORSKNINGSFOND SOM SELVSTÆNDIG, UAFHÆNGIG FONDSKONSTRUKTION

Danmarks Grundforskningsfond har lagt afgørende vægt på, at Forskningskommissionens rapport fastholder fonden som en enhed, der er uafhængig af

- 1) de bevillingsmæssige forhold direkte knyttet til de årlige finanslovsforhandlinger (det politiske niveau)
- 2) det institutionspolitiske niveau
- 3) det forskningsrådspolitiske niveau.

Uafhængigheden af disse tre niveauer er ikke ensbetydende med, at Danmarks Grundforskningsfond ikke kan eller skal operere i nøje samklang med såvel politikerne fra Folketingets partier, som forskningsinstitutionernes ledelser og de mangeartede fagspecifikke interesser, som repræsenteres i Statens Forskningsråd. I det følgende skal dette kort uddybes.

Danmarks Grundforskningsfond skal være drevet udelukkende af kvalitetshensyn, når der udvælges forskningsmiljøer, som får mulighed for store langsigtede satsninger, hvorfra der kan skabes et bredt videndfundament. Fonden skal have en bestyrelse, som er uafhængig af de mange interesser af fag- og institutionsspecifik karakter. Der må aldrig blive taget særlige hensyn til f.eks. regionale synspunkter.

Samfundet bør sikre, at der er tilstrækkeligt store midler afsat til at kunne støtte den højeste kvalitet inden for forskellige dele af dansk grundforskning. Vel at

mærke aktiviteter, hvor resultaterne af dansk grundforskning i videste forstand har klar samfundsrelevans – uden på forhånd at være øremærkede i bestemte retninger.

Universiteterne har til opgave at sikre, at der bredt inden for det enkelte universitets vifte af fagdiscipliner foregår en tilstrækkelig kvalificeret forskningsaktivitet, som underlag for de mangeartede uddannelses tilbud, som universiteterne giver. Det er således legitimt, at de enkelte universiteter har interesse i at sikre sig de størst mulige midler til at drive undervisning og forskning.

Grundforskningsfonden har ved indgåelsen af nye kontrakter i 2001 tilstræbt, at værtsinstitutionerne forpligter sig til at prioritere og yderligere styrke de udvalgte centre. Dette gælder også for perioden efter kontraktens udløb under forudsætning af, at en fornyet international evaluering om ca. 4 år viser, at centrene fortsat er på højt internationalt niveau. Hermed tydeliggøres det, at universiteterne betragter Danmarks Grundforskningsfonds centre som en værdiskabelse. Denne værdiskabelse giver universiteterne mulighed for en ganske særlig indsats inden for både forskning og undervisning i bevillingsperioden. Fondens bevillinger gives netop på en sådan måde, at der til centrene kan tilknyttes internationale forskere og post docs af høj kvalitet.

Foruden at tilføre dansk forskning øget kvalitet og internationalisering kan de pågældende centermedarbejdere indgå som supplerende støtte for undervisning af både universitetsstuderende og unge forskerstuderende på værtsinstitutionen.

Danmarks Grundforskningsfond bør have en bestyrelseskonstruktion, hvor medlemmerne er uafhængige af forskningsrådsinteresser og institutionsinteresser. Herved sikrer man forskerne adgang til to forskellige større bevillingsstrenger, og det bidrager til, at forskningen inden for givne områder ikke monopoliseres eller undertrykkes i visse perioder. Det giver mulighed for at støtte forskningssamarbejde, som det kan være vanskeligt at fremme inden for traditionelle faggrupperinger og bevillingsmodeller. Det er naturligt, som tilfældet er, at Danmarks Grundforskningsfond ved nedsættelse af fagkyndige paneler inddrager de respektive forskningsråd med henblik på rådgivning, ligesom forskningsudviklingen inden for de forskellige fagdiscipliner, der dækkes af rådene, naturligvis løbende bør drøftes mellem de respektive råd og fondens bestyrelse.

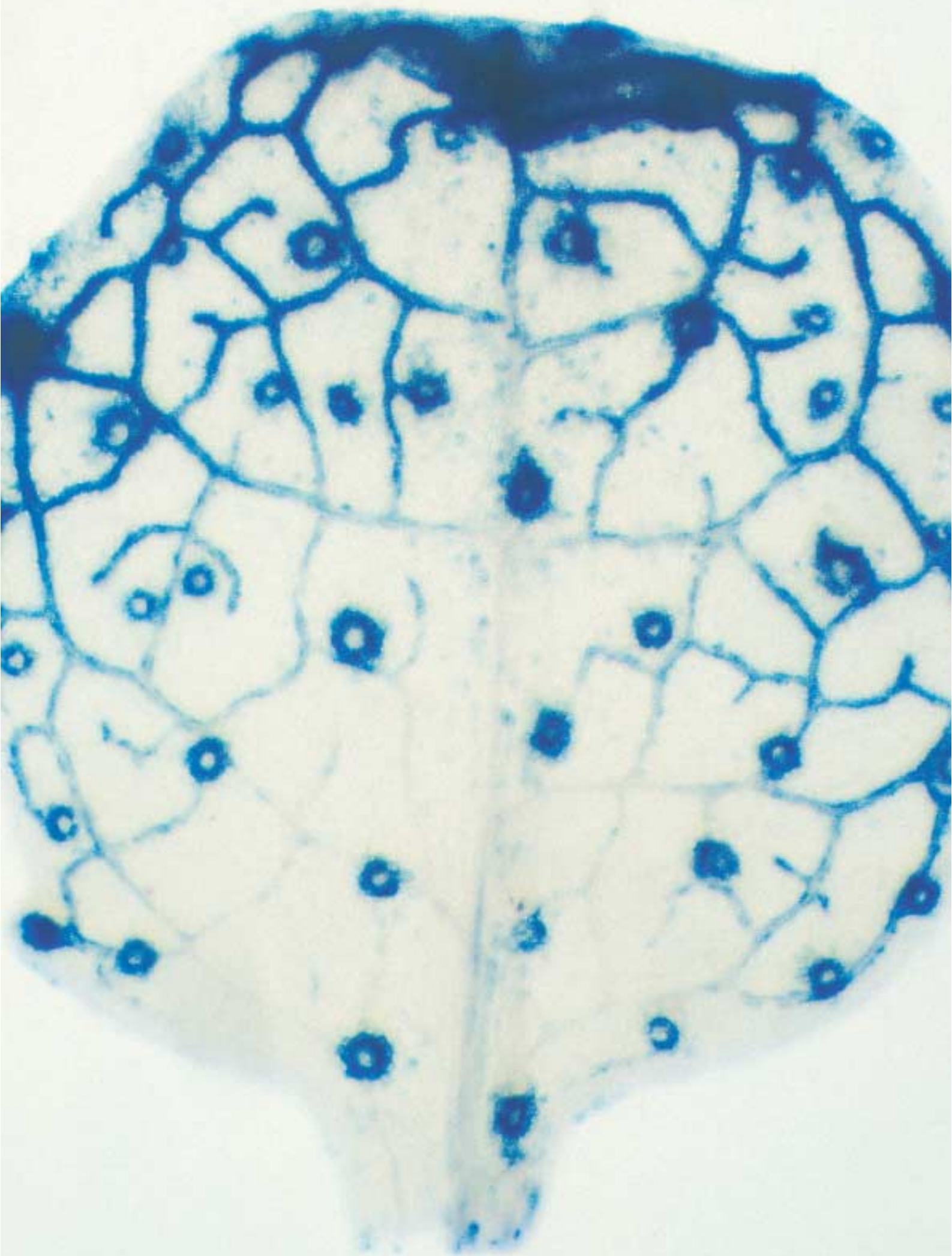
Det er imidlertid afgørende vigtigt, at beslutningen om tildeling af midler til større satsninger inden for dansk grundforskning varetages af en bestyrelse, som i prioriteringen ikke bør skele til fordelingsnøgler mellem de forskellige råd og institutionsinteresser.

Ved at sikre fonden den fornødne fondskapital kan Danmark ved således at satse på grundforskning af høj kvalitet fastholde sit ønske om at styrke landets forskningsmæssige udviklings- evne, jf. § 1 i lov om Danmarks Grundforskningsfond. Det er helt i overensstemmelse med den måde, hvorpå bl.a. Sverige har udviklet sine Stiftelser. Det vil være uheldigt, såfremt man i Danmark vælger en 1-strengt forskningsfondsstruktur, idet det som ovenfor understreget kan føre til monopolisering. På samme måde er det vigtigt at sikre, at den korte afstand mellem forskerne og det administrative system bevares, og at arbejdsgangene ikke unødigt kompliceres.

Danmarks Grundforskningsfonds korte afstand til de aktive forskningsmiljøer samt direkte adgang til politikere og ministre sikrer en kort og effektiv kommunikation med såvel de aktive forskningsmiljøer, som de forskningspolitiske aktører.

Det afgørende for dansk forskning i starten af det nye årtusind er at få tilført tilstrækkelige midler til såvel den tilgrundliggende basisforskning ved universiteter og forskningsinstitutioner som til Statens Forskningsråd og Danmarks Grundforskningsfond. Der skabes ikke bedre og kvalitativt stærkere forskning ved at ændre ved den forskningsorganisatoriske struktur, idet alle eksisterende data synes at vise, at danske forskere på en række områder befinder sig på højt internationalt niveau, på trods af faldende bevillinger, men måske netop i kraft af, at man har opretholdt et uafhængigt spændingsfelt mellem de tre niveauer i det danske forskningssystem – institutionerne – forskningsrådene – og de store fonde.

CENTER FOR MOLEKYLÆR PLANTEFYSIOLOGI:
ARABIDOPSIS MEMBRANFORANKRET β -GLUCANASE KOR3 UDTRYKT I BLADHÅRENES STØTTECELLER (BLÅ).

EN VURDERING AF DANMARKS GRUNDFORSKNINGSFONDS VIRKEMIDDEL

Fondens bevillingspolitik har været en nyskabelse i dansk forskningspolitik på flere måder. Som understreget i denne årsberetning er såvel skabelsen af ”centres of excellence” som det at finansiere sådanne centre i indtil 10-årige forløb ikke tidligere forsøgt i Danmark.

Udvælgelsen af nye centre sker som nævnt på baggrund af en international ekspertvurdering af indkomne forslag.

En eventuel videreførelse af eksisterende centre i en anden 5-års periode sker ligeledes på baggrund af en fornyet international ekspertvurdering – denne gang en vurdering af, hvorledes forskningen i centret har udviklet sig med særligt henblik på, om bevillingen fra Danmarks Grundforskningsfond reelt har gjort en forskel i forhold til, hvad de pågældende forskningsgrupper ville have skabt uden en sådan bevilling.

Danmarks Grundforskningsfond står nu i en situation, hvor det er muligt at vurdere betydningen af de store og langvarige satsninger, som er lagt i de centre, der har været finansieret i snart 10 år med bevillinger på mellem 50 og 100 mio. kr. Derfor iværksætter fonden en evaluering af de 16 første centre med det formål at opsamle og systematisere erfaring og viden om implementering og effekt af centerkonceptet som virkemiddel.

Den forestående evaluering vil således blive gennemført primært for at sikre viden om, hvordan kvaliteten af dansk forskning bedst stimuleres – og for at få indsigt i, hvad der skaber forskningsmiljøer på eliteplan. Evalueringen vil blive tilrettelagt således, at dette formål forfølges på både center-, fonds- og forskningspolitisk niveau. Evalueringen vil herudover sigte på at give centrene et ”input”, som kan anvendes til lokale og nationale overvejelser om fremtidige muligheder og strategier for de pågældende centre.

DANMARKS GRUNDFORSKNINGSFONDS STØTTE TIL DANSK FORSKNINGS INFRASTRUKTUR

I fortsættelse af den succes, som Danmarks Grundforskningsfond har haft omkring styrkelsen af dansk registerforskning, har fonden i det forløbne år taget 2 tilsvarende initiativer inden for dels arkivering af sundhedsvidenskabelige data, dels forsøg på en national styrkelse af forskningen inden for bioinformatik.

Fonden har i en periode støttet Enheden for Registrering og Arkivering af Sundhedsvidenskabelige data (ERAS) med henblik på at sikre, at de mange, ofte uerstattelige data, som indsamles inden for den kliniske sundhedsvidenskabelige forskning, kan gøres tilgængelige for forskersamfundet og senere indgå i nye sammenhænge. Med henblik på evt. at permanentgøre denne funktion har et underudvalg under Danmarks Grundforskningsfond udarbejdet et forslag, som vil blive nærmere drøftet med det relevante forskningsråd og øvrige interessenter for - forhåbentlig - at nyde fremme.

Danmarks Grundforskningsfond har siden starten af 90'erne i betydelig grad støttet udviklingen af dansk forskning inden for bioinformatik. Denne satsning har vist sig at være meget forudseende, og i det forløbne 10-år er det inden for stort set alle områder af biologien og videnskaberne som helhed blevet erkendt, at der er behov for en yderst kvalificeret indsats for meningsfyldt at kunne bearbejde og fortolke de store mængder af data, som i dag genereres inden

for områder, der er væsentligt bredere end genomforskningen. I konsekvens af dette satser en række forskningsmiljøer ved forskellige institutioner på at styrke det bioinformatiske område. En konference afholdt af Danmarks Grundforskningsfond i efteråret 2001 understregede imidlertid, at der fra mange sider, herunder ikke mindst fra medicinalindustrien og bioteknologiske virksomheder, gives udtryk for ønske om en betydelig økonomisk styrkelse af området og en vis national koordinering og fokusering. Derfor har en arbejdsgruppe omfattende repræsentanter for universiteterne og medicinalindustrien udarbejdet et forslag til, hvorledes og i hvilket omfang dansk bioinformatisk forskning bør støttes i de kommende år. Dette forslag - herunder Danmarks Grundforskningsfonds evt. katalyserende rolle i den videre proces - vil blive nærmere drøftet med de mange interessenter i den nærmeste fremtid.

FORMUE OG AFKAST

Indledning

Ved indgangen til 2001 var den samlede formue 2.465 mio. kr. fordelt mellem en grundkapital på 2.090 mio. kr. og en fri kapital på 375 mio. kr. Fondens formue gav i 2001 et afkast på 50 mio. kr. inklusive urealiserede kursgevinster. Den samlede formue var med udgangen af 2001 2.272 mio. kr.

Udgifter

Der blev på udgiftssiden anvendt 229 mio. kr. til faglige aktiviteter, fortrinsvis i form af tilskud til de nu 34 centre, som fonden støtter. Der blev anvendt 9 mio. kr. til administrative udgifter samt 5 mio. kr. til dækning af omkostninger ved ekstern kapitalforvaltning. De samlede udgifter i 2001 udgjorde således 243 mio. kr. mod oprindelig budgetteret 263 mio. kr. Det opståede mindreforbrug på 20 mio. kr. afspejler først og fremmest, at fonden har tilskyndet nogle af 10 års-centrene til - som led i indlejringsbestræbelser - at udskyde forbrug af midler til efter udløbet af den oprindelige bevillingsperiode. Herudover har fonden fortsat de i år 2000 intensiverede bestræbelser på, at centrenes anmodning om overførsel af midler sker på grundlag af ajourførte budgetter. Der stilles således krav om, at centrene udviser den fornødne administrative kompetence som forudsætning for de - i øvrigt uanfægtede - faglige frihedsgrader.

Indtægter

Grundforskningsfondens indtægter består af et afkast af den kapital, som fonden har til rådighed. Dette afkast blev i 2001 af størrelsesordenen 50 mio. kr., fordelt med netto 127 mio. kr. i afkast på obligationer og netto -77 mio. kr. på aktier.

Aktiebeholdningen bestående af 2 aktieporteføljer, der er henlagt til ekstern kapitalforvaltning, gav i 2001 samlet et tidsvægtet afkast på -18,35% mod benchmark -15,70%. Aktiebeholdningen var ved indgangen til år 2001 18,5% af den samlede formue og ved udgangen af året 20,2% (17,9% hvis solgte futures ultimo året fratrækkes).

Benchmark for aktieporteføljerne var i første halvår af 2001 sammensat af MSCI (Morgan Stanley Capital International) European Stock Indeks (70%) og MSCI Global Stock Indeks (30%). Fra den 1. juli 2001 ændredes benchmark, idet MSCI European Stock Indeks reduceredes fra 70% til 50% i andel, og MSCI Global Stock Indeks øgedes fra 30% til 50%. Dermed understøttedes udviklingen henimod et globalt indeks, men fortsat med klar europæisk overvægt begrundet i valutakursrisikoen.

For så vidt angår obligationsbeholdningen, der ligeledes er henlagt til ekstern kapitalforvaltning, er denne opdelt i en grundkapital-portefølje og en fri kapital-portefølje.

For grundkapitalens vedkommende har det tidsvægtede obligationsafkast for hovedporteføljen været 6,86% mod benchmark 6,54%, medens 2 mindre obligationsporteføljer, der blev udskilt i 2. halvår af 2001 i forbindelse med udlægning af taktiske mandater, jf. nedenfor, gav 3,50% i afkast mod benchmark 3,69%.

Benchmark for grundkapitalen var indtil den 1. juli sammensat af 85% Danske Kapitalforvaltnings benchmark for bruttobeskattede investorer med en varighed på 5 år og 15% EFFAs europæiske obligationsindeks 3-5 år til. Fra den 1. juli 2001 ændredes den danske benchmarkdel til 42,5% EFFAs danske obligationsindeks + 1 år og 42,5% Nykredits Realkreditindeks, medens den europæiske blev bibeholdt. Ændringen var en konsekvens af opsplitningen af grundkapitalens obligationsportefølje i 3 dele med fælles benchmark.

For den frie kapital har afkastet på obligationer været 6,12% mod benchmark 6,36% for hele året. Som benchmark for denne portefølje er for hele året anvendt Danske Kapitalforvaltnings benchmark for bruttobeskattede investorer med en varighed på 3.

Overgang til taktiske mandater

Med virkning fra den 1. juli 2001 udlagdes de løbende taktiske beslutninger om fordelingen mellem aktie- og (dele af) obligationsbeholdningen til de 2 hidtidige aktieforvaltere. Det for-

udsatte en reduktion af den hidtidige obligationsforvalters portefølje, og der overførtes 465 mio. kr. til de 2 aktieforvaltere, der således hver fik et balanceret mandat. Et sådant mandat giver kapitalforvalterne mulighed for – inden for fastlagte rammer – løbende at ændre i forholdet mellem aktier og obligationer, afhængig af forventningerne til udviklingen i aktie- og obligationskurser. Det havde indtil da været Grundforskningsfonden selv, der traf disse taktiske beslutninger om periodisk over-, under- eller neutralvægtning.

I forbindelse med omlægningen ændredes ligeledes det strategiske niveau for aktiebeholdningens andel fra 20% til 18% af den samlede kapital.

Til afkastet ovenfor for de enkelte aktivtyper skal derfor føjes den ekstra dimension, at kapitalforvalterne ved taktiske dispositioner kan fremkalde et mer- eller mindreakkast. Det lykkedes for den ene kapitalforvalter på den måde at fremkalde et merafkast på 1,1% af den samlede portefølje, medens den konkurrerende kapitalforvalter fik et mindreakkast på -0,6%.

Som samlet benchmark for 2001 har fonden anvendt følgende benchmarksammensætning: grundkapitalens obligationsportefølje (70% indtil 1. juli 2001, herefter 67%), den frie kapitalens obligationsportefølje (10% indtil 1. juli 2001, herefter 15%), grundkapitalens

aktieporteføljer (20% indtil 1. juli 2001, herefter 18%). Dette benchmark var på 2,3% for hele 2001. Grundforskningsfondens faktiske, tidsvægtede afkast for fondens samlede portefølje var i perioden 2,0%. Afkastet har således ikke været tilfredsstillende, hverken i forhold til de markedsforventninger, der på forhånd var knyttet til 2001, eller i forhold til benchmark – heller ikke selv om der formentlig er grund til at antage, at dette afkast på 2,0% er tilfredsstillende set i forhold til institutionelle investorer af Grundforskningsfondens type.

Særlige forhold i 2001

Afkastet har selvsagt væsentlig betydning for størrelsen af de uddelinger, som Grundforskningsfonden fremover kan foretage til danske forskningsmiljøer. I en periode som år 2001, hvor de finansielle markeder har været meget urolige, og hvor især aktiemarkedet har påført betydelige tab, er det derfor naturligt mere generelt at kommentere Grundforskningsfondens dispositioner med anbringelse af dele af kapitalen i aktier.

Anbringelsen af dele af formuen i aktier

Bestyrelsen besluttede i foråret 1999 at investere 400 mio. kr. i aktier, svarende til 16% af den samlede kapital. Baggrunden var, at der ved lovændringen i 1998 blev åbnet mulighed herfor, blandt andet ud fra et hensyn til at opnå større afkast. Aktier har sammenlignet med obligati-

oner en større risiko, men har til gengæld historisk på lang sigt givet et større afkast. Der kan også ud fra et risikosprednings-synspunkt argumenteres for at have en vis aktieandel i en portefølje, idet der normalt antages at være en negativ korrelation mellem udviklingen i aktie- og obligationskurser. Grundforskningsfondens investeringspolitik har hele tiden været præget af en forsigtig holdning, hvorfor 16% skønnedes at være et passende niveau for indgang på aktiemarkedet. Det bemærkes, at regelgrundlaget giver mulighed for at placere op til 40% af den samlede formue i aktier.

På grund af aktiekursernes meget gunstige udvikling i 1999 og første halvdel af 2000 nåede de 2 aktieporteføljer flere gange i den periode en andel på op mod 25% af fondens samlede formue. Med et benchmarkvalg på 20% for aktiernes andel af fondens samlede formue var der tale om en klar overvægtning frem til september 2000, hvor bestyrelsen besluttede at reducere aktiebeholdningen under henvisning til advarsler fra kapitalforvalterne om risiko for forestående kursfald. Aktieandelen blev derfor over en kortere periode nedbragt til 20% – svarende til en reduktion på ca. 100 mio. kr.

Som følge af den fortsatte uro på aktiemarkedet i foråret 2001 ændredes den strategiske aktieandel som tidligere nævnt fra 20% til 18% fra den 1. juli 2001. Samtidig besluttede bestyrelsen, som

det ligeledes tidligere er nævnt, fra samme tidspunkt – og inden for fastlagte rammer - at udlægge de løbende, taktiske beslutninger om fordelingen mellem obligationer og aktier til kapitalforvalterne. Denne disposition har resulteret i, at aktiebeholdningens andel i efteråret 2001 har varieret mellem 16% og 20%. Der har således været en svag undervægtning i 3. kvartal og en svag overvægtning i 4. kvartal.

Med henblik på at reducere risikoen på aktier og nedbringe transaktionsomkostningerne har fonden med tilsynsmyndighedens godkendelse medio august 2001 bemyndiget den ene kapitalforvalter til at indgå aftale om handel med futures.

Anlægges der et længere tidsperspektiv på anbringelse af dele af kapitalen i aktier, kan det opgøres, at investeringen i aktier siden foråret 1999 har givet et samlet afkast på netto 78 mio. kr. frem til 31. december 2001. Opgjort som et tidsvægtet afkast har der været tale om et faktisk afkast på 4,6% p.a. mod et aktiebenchmark på kun 0,4% p.a. for den tilsvarende periode.

Formue

Det regnskabsmæssige underskud på 193 mio. kr. reducerer formuen, hvilket er i overensstemmelse med lovgrundlaget. Loven åbner mulighed for at forbruge af grundkapitalen i det omfang, grundkapitalens afkast i det enkelte år er mindre end 200 mio. (1998-priser), hvilket svarer

til 216 mio. kr. i 2001. Da afkastet af grundkapitalen har været forholdsvis beskedent i 2001, kan der således overføres et betydeligt beløb fra grundkapitalen til den frie kapital. Det beløb på 188 mio. kr., der kan overføres fra grundkapitalen, fremkommer på følgende måde:

Årets overførte beløb fra grundkapitalen i tusinde kr.

	2001	2000	1999
Årligt uddelingsniveau i 1998-priser	200.000	200.000	200.000
Pristalsregulering; 3,0% af 200 mio. kr. i 1999	6.000	6.000	6.000
Pristalsregulering; 2,6% af 206 mio. kr. i 2000	5.356	5.356	-
Pristalsregulering; 2,1% af 211 mio. kr. i 2001	4.438	-	-
	215.794	211.356	206.000
Kapitalafkast, grundkapital, jf. note 1 i regnskabet	32.880	143.187	168.194
Depot- og bankgebyr m.v., jf. note 2 i regnskabet	5.436	4.163	5.307
	-27.444	-139.024	-162.887
Overført fra grundkapitalen	188.350	72.332	43.113

Som ovenfor nævnt var den samlede formue ved indgangen til 2001 2.465 mio. kr. fordelt mellem en grundkapital på 2.090 mio. kr. og en fri kapital på 375 mio. kr. Afkastet i 2001 for grundkapitalen isoleret på 32,9 mio. skal reduceres med 5,5 mio. i gebyrer, idet denne udgift relaterer sig direkte til afkastet. Der kan derfor forbruges 188,4 mio. kr. af grundkapitalen, opgjort som forskellen mellem et uddelingsniveau på 215,8 mio. kr. og et nettoafkast af grundkapitalen på 27,4 mio. kr. Grundkapitalen bliver herefter 1.901 mio. kr. ultimo. Følgelig reduceres den fri kapital med den resterende del af underskuddet, 4,5 mio. kr., således at den fri kapital ultimo udgør 370 mio. kr.

Reduktionen i såvel grundkapitalen som den fri kapital sker, fordi der ikke kan forventes årlige afkast, der kan holde grundkapitalen intakt. Med et afkast på 2,0% i 2001 og med reducerede forventninger til de kommende års afkast er handlemulighederne blevet mere begrænsede under hensyntagen til nødvendigheden af at have en vis sikkerhedsmargin over for de finansielle markeders udvikling. Det betyder reelt, at Grundforskningsfonden ikke har muligheder for at tage nye initiativer før et nyt lovgrundlag er på plads som forventet foråret 2003.

Investeringshorisonten

I henhold til det gældende regelgrundlag skal Grundforskningsfonden til enhver tid have aktiver til en samlet værdi svarende til halvdelen af den oprindelige grundkapital på 2 mia. kr. målt i 1991-prisniveau. Dette beløb vil pr. 30. juni 2006 med de indtil nu kendte

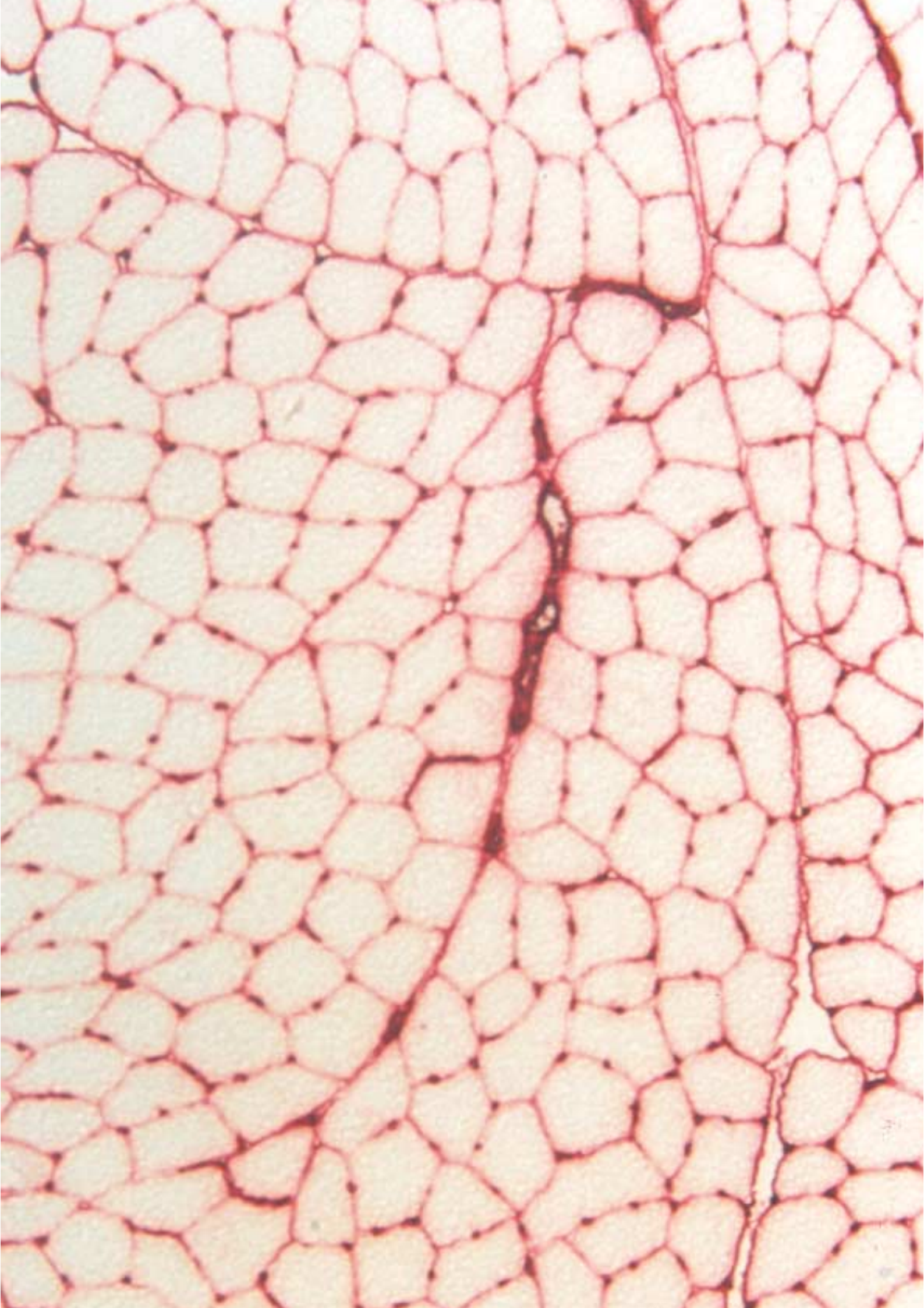
prisforudsætninger svare til ca. 1,35 mia. kr. Bestyrelsen kan i henhold til lov nr. 1091 af 29. december 1997 om Danmarks Grundforskningsfond heller ikke forpligte fonden ud over 30. juni 2006. Endelig fremgår det af det gældende lovgrundlag, at ministeren allerede i folketingsåret 2002/3 fremsætter forslag til revision af lovgrundlaget. Begrundelsen er et ønske om at undgå, at der opstår et aktivitetsmæssigt vakuum i den mellemliggende periode fra sommeren 2003 til 30. juni 2006.

Bestyrelsen lægger i perioden frem til sommeren 2003 en 5-årig investeringshorisont til grund for de kapitalforvaltningsmæssige dispositioner, der træffes. Det skyldes, at der med en sådan investeringshorisont kan opnås et højere afkast, sammenlignet med en horisont, der alene tager sigte på lovens udløbstidspunkt den 1. juli 2006. Med en sådan disposition følger en forøget risiko i forhold til kravet om, at aktiverne på dette tidspunkt skal have en værdi svarende til mindst halvdelen af den oprindelige grundkapital. Det er bestyrelsens vurdering, at der er tale om en begrænset forøgelse af risikoen. Da det imidlertid også er bestyrelsens ansvar at sikre, at kapitalen forvaltes på en tilfredsstillende måde, vil det efter bestyrelsens opfattelse ikke være forsvarligt at arbejde med en investeringshorisont, der bliver kortere og i foråret 2003 nærmer sig 3 år.

Udviklingen for hele perioden 1998-2001

Det er naturligt afslutningsvis at berøre det samlede tidsvægtede afkast for de 4 år 1998-2001, hvor Grundforskningsfonden har forvaltet formuen under et revideret lovgrundlag med øgede finansielle frihedsgrader, herunder bl.a. muligheden for at investere i aktier. Det benchmark, som Grundforskningsfonden i perioden har sammenlignet sig med, har givet et årligt tidsvægtet afkast på 4,9%. Grundforskningsfondens faktisk opnåede tidsvægtede afkast har i samme periode været 5,6% p.a. Set i et sådant længere perspektiv må afkastet siges at have været tilfredsstillende.

CENTER FOR MUSKELFORSKNING: IMMUNOKEMISK FARVNING AF KAPILLÆRER OG MUSKELFIBRE.

BESTYRELSE

Bestyrelsen havde følgende sammensætning i 2001:

Henrik Tvarnø, (formand)
Direktør for Folketinget
(Udpeget af Ministeren for Videnskab, Teknologi og Udvikling)

Else Marie Friis (næstformand fra 1. marts 2001)
Professor, sektionschef, Sektionen för Paleobotanik, Naturhistoriska Riksmuseet, Stockholm
(Indstillet af Forskningsforum)

Niels Chr. Nielsen (medlem - og næstformand - indtil 28. februar 2001)
Professor ved Institut for Finansiering, Handelshøjskolen i København
(indstillet af Rektorkollegiet)

Torben M. Andersen (medlem fra 1. marts 2001)
Professor ved Institut for Økonomi, Aarhus Universitet
(indstillet af Rektorkollegiet)

Elsebeth Budolfson (medlem indtil 28. februar 2001)
Direktør
(Indstillet af Akademiet for de Tekniske Videnskaber)

Gudmund Hernes
Direktør for International Institute of Educational Planning, UNESCO, Paris
(Udpeget af Ministeren for Videnskab, Teknologi og Udvikling)

Lauritz Holm-Nielsen
Rådgiver i Verdensbanken, Washington
(Udpeget af Ministeren for Videnskab, Teknologi og Udvikling)

Elsebeth Lynge
Professor i epidemiologi, Københavns Universitet
(Indstillet af Forskningsforum)

Gretty Mirdal
Forskningsprofessor, Institut for Psykologi, Københavns Universitet
(Indstillet af Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskab)

Kell Mortensen
Forskningsprofessor, Afdelingen for Materialers Fysik og Kemi, Forskningscenter Risø
(Indstillet af Sektorforskningens Direktørkollegium)

Bodil Norrild (medlem fra 1. marts 2001)
Docent, dr. scient., Institut for Molekylær Patologi, Københavns Universitet
(Indstillet af Akademiet for de Tekniske Videnskaber)

Bestyrelsen holdt i 2001 seks ordinære møder og et ekstraordinært møde.

REVISION OG ADMINISTRATION

Rigsrevisionen er ifølge lov og fundats om Danmarks Grundforskningsfond fondens ene revisor. Fondens anden revisor vælges af bestyrelsen og godkendes af Ministeren for Videnskab, Teknologi og Udvikling. Statsautoriseret revisor Poul Erik Olsen er med ministerens godkendelse valgt for en tre-årig periode til den 31. oktober 2003.

Fondens administration bestod pr. 31. december 2001 af følgende stab:

Ole Fejerskov
Direktør, professor, dr. odont.

Mogens Klostergaard Jensen
Vicedirektør, cand. mag, cand. scient. pol.

Eva Lessøl
Juridisk konsulent, cand. jur.

Jessie Tvillinggaard
Forskningskonsulent, cand. scient.

Trine Danø
Forskningskonsulent, cand. scient. adm.

Connie Hansen
Sekretær, korrespondent

Marianne Holm
Bogholder, cand. phil.

LEDELSENS REGNSKABSPÅTEGNING

Bestyrelse og direktion har dags dato behandlet og vedtaget årsregnskabet og beretningen.

Årsregnskabet er aflagt efter gældende regnskabsbestemmelser. Vi anser den valgte regnskabspraksis for hensigtsmæssig, således at årsregnskabet giver et retvisende billede.

København, den 12. april 2002

Ole Fejerskov
direktør

I bestyrelsen:

Henrik Tvarnø
formand

Else Marie Friis
næstformand

Torben M. Andersen

Gudmund Hernes

Lauritz Holm-Nielsen

Bodil Norrild

Elsebeth Lyngø

Gretty Mirdal

Kell Mortensen

REVISIONSPÅTEGNING

Vi har revideret det af ledelsen aflagte årsregnskab for 2001 for Danmarks Grundforskningsfond.

Den udførte revision

Vi har tilrettelagt og udført revisionen i overensstemmelse med almindeligt anerkendte danske revisionsprincipper med henblik på at opnå en begrundet overbevisning om, at årsregnskabet er uden væsentlige fejl eller mangler. Under revisionen har vi ud fra en vurdering af væsentlighed og risiko efterprøvet grundlaget og dokumentationen for de i årsregnskabet anførte beløb og øvrige oplysninger. Vi har herunder taget stilling til den anvendte regnskabspraksis og de regnskabsmæssige skøn samt vurderet, om årsregnskabets informationer som helhed er fyldestgørende.

Revisionen har ikke givet anledning til forbehold.

Konklusion

Det er vor opfattelse, at årsregnskabet er aflagt i overensstemmelse med dansk lovgivnings og fundatsens krav til regnskabsaflæggelsen, og at det giver et retvisende billede af fondens aktiver og passiver, økonomiske stilling samt resultat.

København, den 12. april 2002
KPMG C.Jespersen

Rigsrevisionen

Poul Erik Olsen
statsaut. revisor

Henrik Otbo
rigsrevisor

Inger Danrud
sektionschef

ANVENDT REGNSKABSPRAKSIS

Regnskabet er aflagt i overensstemmelse med regnskabsbestemmelserne i lov om Danmarks Grundforskningsfond samt fondens fundats. Den anvendte regnskabspraksis svarer til årsregnskabslovens bestemmelser med de tilpasninger, der følger af fondens særlige karakter, herunder opdeling af aktiver tilhørende grundkapitalen henholdsvis den frie kapital.

Den anvendte regnskabspraksis er uændret i forhold til sidste år.

Resultatopgørelsen

Renteindtægter

Renteindtægter af obligationer og bankindeståender er periodiseret, således at de vedrører regnskabsåret.

Udbytter

Modtagne udbytter af aktier indgår i resultatopgørelsen på udlodningstidspunktet.

Realiserede kursgevinster og -tab på værdipapirer samt kursreguleringer

Såvel realiserede kursgevinster og -tab som kursreguleringer på værdipapirer (obligationer og aktier) tilhørende grundkapitalen og den frie kapital indgår i resultatopgørelsen.

Uddelinger

Uddelinger udgiftsføres i det regnskabsår, hvori de udbetales. Udbetalinger finder sted i takt med forskningsplanernes gennemførelse, jf. note 17.

Eksterne udgifter vedrørende fondens faglige aktiviteter

omfatter udgifter i forbindelse med fondens faglige aktiviteter, herunder udgifter til behandling af ansøgninger samt evaluering af givne bevillinger.

Balancen

Fondens aktiver er i balancen grupperet således:

- **Aktiver tilhørende grundkapitalen** kan i henhold til loven kun anvendes til uddeling i det omfang, det årlige afkast af grundkapitalen ikke giver mulighed for at foretage årlige uddelinger på 200 mio.kr. målt i faste priser (1998-priser).
- **Aktiver tilhørende den frie kapital** kan anvendes til uddeling i henhold til fondens formål.

Anlægsaktiver

Indretning af lejede lokaler er optaget i balancen til anskaffelsessum med fradrag af akkumulerede afskrivninger. Afskrivning foretages lineært over den forventede brugstid, der er sat til 5 år.

Kontormateriel og inventar er optaget til anskaffelsespris med fradrag af akkumulerede afskrivninger. Afskrivning foretages lineært over aktivernes forventede brugstid, som for edb-hard- og -software udgør 3 år og for øvrigt kontormateriel og inventar 5 år.

Aktiver med en anskaffelsespris under 9.800 kr. pr. enhed udgiftsføres i anskaffelsesåret.

Værdipapirer

Børsnoterede værdipapirer (obligationer og aktier) værdiansættes til kursværdien ultimo året.

Obligationer, der på regnskabstidspunktet er udtrukket, nedskrives til kurs pari.

Uddelingsforpligtelser

Fonden foretager primært uddelinger i form af flerårige rammebevillinger, der udbetales over en årrække i takt med forskningsprojekternes gennemførelse, normalt ikke ud over 5 år.

Påtagne uddelingsforpligtelser overstiger den aktuelt frie kapital på bevillingstidspunktet. Den påtagne uddelingsforpligtelse vil kunne rummes inden for den del af grundkapitalen, som det er muligt at anvende frem til 2006 samt den budgetterede indtjening i denne periode.

Det er muligt at anvende op til halvdelen af den oprindelige grundkapital målt i faste priser (1991-priser) frem til 1. juli 2006, såfremt det årlige afkast af grundkapitalen ikke giver mulighed for at foretage årlige uddelinger på 200 mio.kr. målt i faste priser (1998-priser).

Som følge heraf hensættes uddelingsforpligtelsen ikke i balancen. I stedet oplyses uddelingsforpligtelsen med angivelse af de akkumulerede tal for de forventede uddelingsår i note 17.

Skat

Fonden er ikke skattepligtig.

Valutaomregning

Transaktioner i fremmed valuta omregnes til danske kroner efter transaktionsdagens kurs.

Realiserede og urealiserede gevinster og tab medtages i resultatopgørelsen under kapitalafkast.

Bankindeståender og værdipapirer i fremmed valuta omregnes til danske kroner efter balancedagens valutakurs. Realiserede og urealiserede valutakursavancer og -tab medtages i resultatopgørelsen under kapitalafkast.

Afledte finansielle instrumenter

Afledte finansielle instrumenter er instrumenter, hvis værdi påvirkes af ændringer i en specifik underliggende variabel. Danmarks Grundforskningsfond benytter alene afledte finansielle instrumenter til afdækning af risiko på porteføljen for værdipapirer.

Afledte finansielle instrumenter anvendt til sikring behandles på samme måde som de regnskabsposter, der sikres. Derved opnås symmetrisk resultatføring af gevinster og tab på henholdsvis det sikrede og sikringsinstrumentet.

Præmie modtaget eller afgivet samt terminstillæg og -fradrag indgår i resultatopgørelsen over instrumentets løbetid.

RESULTATOPGØRELSE 1. JANUAR - 31. DECEMBER

	Note	2001	2000
Kapitalafkast	1		
Renter af obligationer		108.064.659	120.204.890
Realiserede kurstab på obligationer, netto		8.603.186	-10.548.525
Kursreguleringer på obligationer, netto		9.345.128	19.677.611
Udbytter af aktier		8.917.224	8.270.107
Realiserede avancer på aktier, netto		-60.641.958	39.785.940
Kursreguleringer på aktier, netto		-25.482.824	-18.532.927
Renter af bankindeståender		1.430.382	1.717.506
Kapitalafkast i alt		<u>50.235.797</u>	<u>160.574.602</u>
Andre indtægter		<u>0</u>	<u>736.047</u>
Udbetalte uddelinger	17	-228.788.406	-224.484.473
Depot- og bankgebyrer m.v.	2	-5.463.724	-4.293.783
Lønninger m.v.	3	-4.822.331	-4.575.584
Kontorholdsudgifter	4	-511.756	-669.262
Lokaleudgifter	5	-682.561	-747.493
Revisor- og advokathonorar m.v.	6	-870.225	-562.186
Eksterne udgifter vedrørende fondens faglige aktiviteter	7	-983.280	-992.878
Øvrige udgifter	8	-604.771	-707.135
Ordinære udgifter i alt		<u>-242.727.054</u>	<u>-237.032.794</u>
Resultat før afskrivninger		<u>-192.491.258</u>	<u>-75.722.145</u>
Afskrivninger	9	-469.078	-487.790
Årets resultat		<u><u>-192.960.336</u></u>	<u><u>-76.209.935</u></u>
Årets resultat dækkes således:			
Overført fra grundkapitalen, jf. opgørelsen i årsberetningen		188.350.022	72.332.395
Overført fra den frie kapital		4.610.314	3.877.540
		<u>192.960.336</u>	<u>76.209.935</u>

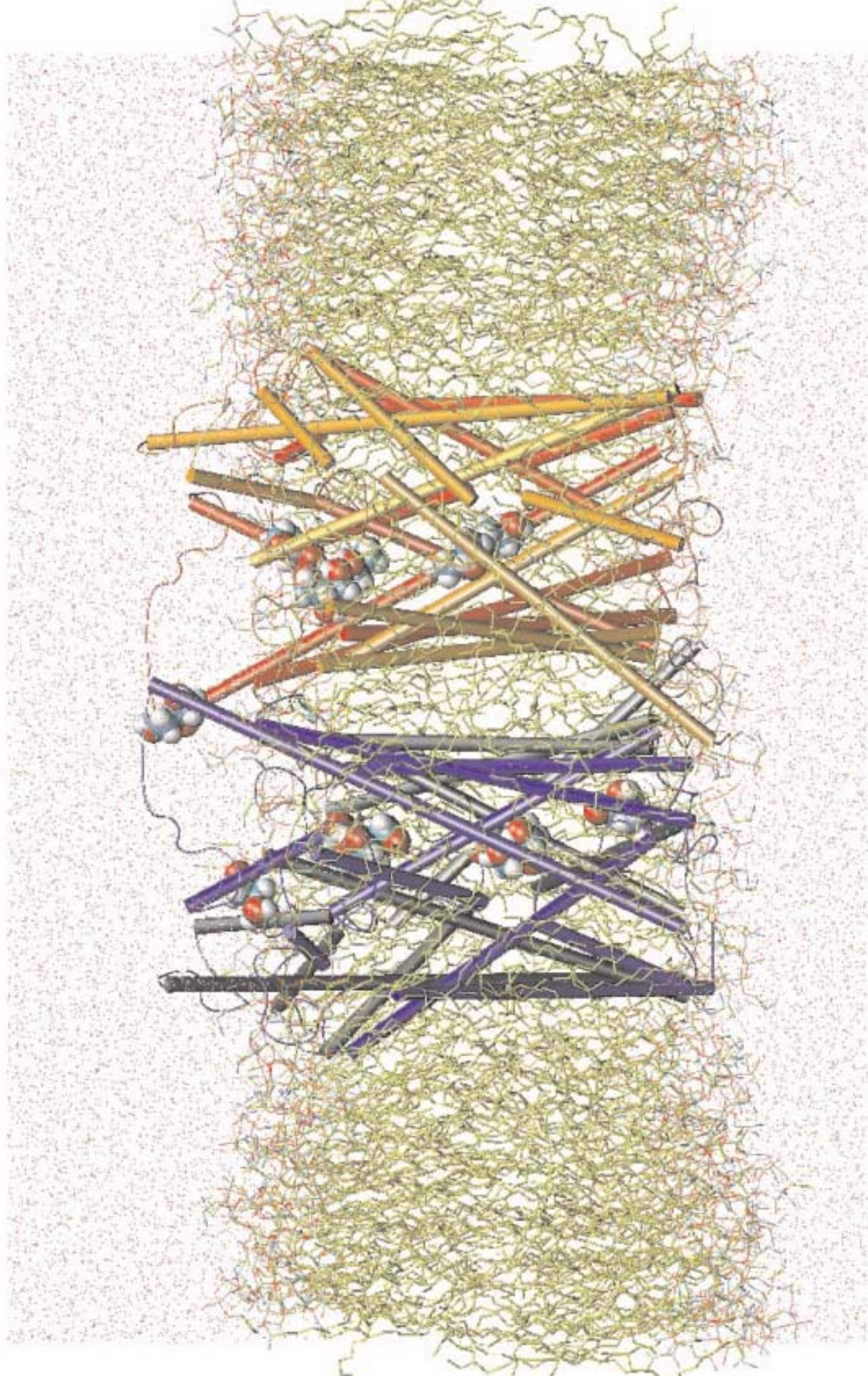
BALANCE 31. DECEMBER

	Note	2001	2000
AKTIVER			
Aktiver tilhørende grundkapitalen			
Værdipapirer, obligationer	10	1.543.738.175	1.706.759.273
Værdipapirer, aktier	11	458.779.365	455.635.093
Bankindeståender	12	10.383.134	28.281.728
		<u>2.012.900.674</u>	<u>2.190.676.094</u>
Frigjort fra grundkapitalen til den frie kapital		-111.482.128	-100.907.526
Aktiver i alt tilhørende grundkapitalen		<u>1.901.418.546</u>	<u>2.089.768.568</u>
Aktiver tilhørende den frie kapital			
Indretning af lejede lokaler	13	706.424	941.899
Deposita	14	152.938	148.633
Kontormateriel og inventar	15	187.778	385.681
Anlægsaktiver i alt		<u>1.047.140</u>	<u>1.476.213</u>
Omsætningsaktiver			
Tilgodehavender			
Periodiserede renter		26.399.409	39.379.786
Andre tilgodehavender		817.490	461.284
Periodeafgrænsningsposter		77.337	196.486
		<u>27.294.236</u>	<u>40.037.556</u>
Værdipapirer, obligationer	10	211.503.846	227.634.788
Likvide beholdninger	12	21.118.474	6.483.991
Omsætningsaktiver i alt		<u>259.916.556</u>	<u>274.156.335</u>
Tilført fra grundkapitalen til den frie kapital		111.482.128	100.907.526
Aktiver i alt tilhørende den frie kapital		<u>372.445.824</u>	<u>376.540.074</u>
AKTIVER I ALT		<u>2.273.864.370</u>	<u>2.466.308.642</u>

BALANCE 31. DECEMBER

	Note	2001	2000
PASSIVER			
Egenkapital	16		
Grundkapital ved stiftelsen		2.000.000.000	2.000.000.000
Henlæggelse i tidligere år til sikring af grundkapitalens realværdi		228.080.674	228.080.674
Anvendt til uddelinger (akkumulerede)		-326.662.128	-138.312.106
Grundkapital i alt		<u>1.901.418.546</u>	<u>2.089.768.568</u>
Overført overskud, primo		374.997.985	378.875.525
Anvendt til uddelinger for året		-4.610.314	-3.877.540
Fri egenkapital i alt		<u>370.387.671</u>	<u>374.997.985</u>
Egenkapital i alt		<u>2.271.806.217</u>	<u>2.464.766.553</u>
Gæld			
Kreditorer og skyldige omkostninger		2.058.153	1.542.089
Gæld i alt		<u>2.058.153</u>	<u>1.542.089</u>
PASSIVER I ALT		<u>2.273.864.370</u>	<u>2.466.308.642</u>
Uddelingsforpligtelser	17		
Eventualforpligtelser	18		

CENTER FOR BIOMEMBRAN FYSIK:
COMPUTER SIMULERING AF EN MEMBRANINTEGRERET VAND- OG GLYCEROLKANAL.

NOTER

1 Kapitalafkast

Obligationer tilhørende	Grund- kapitalen	Den frie kapital	I alt
Renter, obligationer	94.730.983	13.333.676	108.064.659
Realiserede kursavancer på obligationer, netto	7.578.163	1.025.023	8.603.186
Kursreguleringer på obligationer, netto	6.855.291	2.489.837	9.345.128
Renter af bankindeståender	287.598	435.753	723.351
Kapitalafkast fra obligationer	109.452.035	17.284.289	126.736.324
Aktieindtægter fra			
Udbytter, aktier	8.917.224	-	8.917.224
Realiserede tab på aktier, netto	-60.641.958	-	-60.641.958
Kursreguleringer på aktier, netto	-25.482.824	-	-25.482.824
Renter af bankindeståender	635.651	71.380	707.031
Kapitalafkast fra aktier	-76.571.907	71.380	-76.500.527
Kapitalafkast i alt	32.880.128	17.355.669	50.235.797

Kapitalafkast 2000

Obligationer tilhørende	Grund- kapitalen	Den frie kapital	I alt
Renter, obligationer	104.896.865	15.308.025	120.204.890
Realiserede kurstab på obligationer, netto	-9.769.164	-779.361	-10.548.525
Kursreguleringer på obligationer, netto	17.340.662	2.336.949	19.677.611
Renter af bankindeståender	475.270	353.153	828.423
Kapitalafkast fra obligationer	112.943.633	17.218.766	130.162.399
Aktieindtægter fra			
Udbytter, aktier	8.270.107	-	8.270.107
Realiserede avancer på aktier, netto	39.785.940	-	39.785.940
Kursreguleringer på aktier, netto	-18.532.927	-	-18.532.927
Renter af bankindeståender	720.294	168.789	889.083
Kapitalafkast fra aktier	30.243.414	168.789	30.412.203
Kapitalafkast i alt	143.187.047	17.387.555	160.574.602

NOTER

	<u>2001</u>	<u>2000</u>
2 Depot- og bankgebyrer m.v.		
Obligationer	968.642	409.294
Aktier	4.467.508	3.754.148
Gebyrer vedr. kapitalafkast	5.436.150	4.163.442
Bank	21.349	13.001
Øvrige	6.225	117.340
Depot- og bankgebyrer i alt	<u>5.463.724</u>	<u>4.293.783</u>
3 Lønninger m.v.		
Direktør og bestyrelse	1.316.282	1.214.228
Gager og lønninger, øvrige medarbejdere	2.188.660	2.064.225
Pensionsbidrag	603.788	510.163
Feriepenge	69.253	216.335
ATP-bidrag m.v.	30.892	17.137
Konsulenthonorar	613.456	553.496
Gager m.v. til fondens personale i alt	<u>4.822.331</u>	<u>4.575.584</u>
Gennemsnitlig antal medarbejdere i regnskabsåret	<u>8</u>	<u>7</u>
I lønudgifter for 2001 indgår 29.755 kr. for vederlag i forbindelse med fondens faglige aktiviteter.		
4 Kontorholdsudgifter		
Kontorartikler	68.825	83.002
Porto og fragt	68.841	98.145
Telefon og datakommunikation	122.877	191.543
Småanskaffelser	106.681	42.680
Tidsskrifter, bøger m.v.	44.648	62.765
Serviceabonnementer m.v.	99.884	191.127
Kontorholdsudgifter i alt	<u>511.756</u>	<u>669.262</u>

	<u>2001</u>	<u>2000</u>
5 Lokaleudgifter		
Husleje	453.715	407.717
El og varme	60.470	77.678
Rengøring	114.549	121.996
Øvrige lokaleudgifter	53.827	140.102
Lokaleudgifter i alt	<u>682.561</u>	<u>747.493</u>
6 Revisor- og advokathonorar m.v.		
Afsat revisionshonorar til KPMG	187.500	175.000
Rigsrevisionen	175.000	0
Honorar vedrørende diverse rådgivning	56.250	225.000
Advokathonorar	197.500	0
Andre rådgiverhonorarer	253.975	162.186
Revisor- og advokathonorar m.v. i alt	<u>870.225</u>	<u>562.186</u>
7 Eksterne udgifter vedrørende fondens faglige aktiviteter		
Udgifter til referee-bedømmelse	597.041	388.316
Fremstilling af publikationer	254.917	177.580
Faglig præsentation, møder m.v.	125.009	400.076
Diverse faglige omkostninger, herunder kurser m.v. for centermedarbejdere	6.313	26.906
Eksterne udgifter vedrørende fondens faglige aktiviteter	<u>983.280</u>	<u>992.878</u>
8 Øvrige udgifter		
Rejse- og opholdsudgifter	442.218	436.147
Udstationeringer	0	916
Annoncer	64.563	113.605
Repræsentation og gaver	11.466	19.205
Kurser	12.558	63.507
Forsikringer	29.558	32.116
Udgifter vedrørende personale og bestyrelse	39.361	31.809
Andet inkl. seminar og symposium	5.047	9.830
Øvrige udgifter i alt	<u>604.771</u>	<u>707.135</u>

NOTER

9 Afskrivninger

Indretning af lejede lokaler, jf. note 13	235.475	235.475
Kontormateriel og inventar, jf. note 15	233.603	252.315
Afskrivninger i alt	<u>469.078</u>	<u>487.790</u>

10 Værdipapirer, obligationer

Obligationer tilhørende grundkapitalen

Bogført værdi og kursværdi, ultimo 2001	Bogført værdi og kursværdi, ultimo 2000
---	---

Typer af obligationer

Statsobligationer, fast forrentede	616.387.047	599.992.700
Realkreditobligationer	642.269.087	920.468.940
Udenlandske obligationer	285.082.041	186.297.633
	<u>1.543.738.175</u>	<u>1.706.759.273</u>

Løbetider på obligationer

Restløbetid < 1 år	30.319.952	60.202.181
Restløbetid < 5 år	414.868.293	416.520.397
Restløbetid < 10 år	493.638.787	306.242.392
Restløbetid > 10 år	569.209.095	923.794.303
Investeringsforeninger, udl. obl.	35.702.048	0
	<u>1.543.738.175</u>	<u>1.706.759.273</u>

Obligationer tilhørende den frie kapital

	Bogført værdi og kursværdi, ultimo 2001	Bogført værdi og kursværdi, ultimo 2000
Typer af obligationer		
Statsobligationer, fast forrentede	96.334.950	79.933.300
Realkreditobligationer	115.168.896	147.701.488
	<u>211.503.846</u>	<u>227.634.788</u>
Løbetider på obligationer		
Restløbetid < 1 år	53.882.072	49.795.000
Restløbetid < 5 år	75.089.950	100.949.280
Restløbetid < 10 år	21.245.000	5.672.500
Restløbetid > 10 år	61.286.824	71.218.008
	<u>211.503.846</u>	<u>227.634.788</u>

11 Værdipapirer, aktier

Aktier tilhørende grundkapitalen

	Bogført værdi og kursværdi, ultimo 2001	Bogført værdi og kursværdi, ultimo 2000
Typer af aktier		
DKK	6.534.985	9.160.994
AUD	760.071	657.452
CAD	0	504.216
SEK	16.455.758	21.911.688
CHF	34.510.438	32.760.882
GBP	94.956.991	101.502.852
USD	154.065.733	60.333.566
EUR	135.531.144	214.268.278
Investeringsforeninger	15.964.245	14.535.165
	<u>458.779.365</u>	<u>455.635.093</u>

Heraf futures solgt pr. 31. december 2001, 52.568.221 kr.

NOTER

12 Likvide beholdninger

Grundkapitalen

2001	2000
Porteføljekonti	28.281.728
Likvide beholdninger i alt	28.281.728

Den frie kapital

2001	2000
Løbende bankkonti	3.162.827
Kassebeholdning	3.215
Porteføljekonti	3.317.949
Likvide beholdninger i alt	6.483.991

13 Indretning af lejede lokaler

Anskaffelsessum 1. januar 2001	1.177.374
Tilgang	0
Afgang	0
Anskaffelsessum 31. december 2001	1.177.374
Afskrivninger 1. januar 2001	-235.475
Årets afskrivninger	-235.475
Årets tilbageførte afskrivninger ved afgang	0
Akkumulerede afskrivninger 31. december 2001	-470.950
Bogført værdi, ultimo	706.424

14 Deposita

Anskaffelsessum 1. januar 2001	148.633
Årets tilgang	4.305
Årets afgang	0
Bogført værdi, ultimo	152.938

Den bogførte værdi af huslejedeposita er lig anskaffelsesværdien. Der afskrives ikke herpå, idet beløbene tilbagebetales ved ophør af lejemålene.

15 Kontormateriel og inventar

Anskaffelsessum 1. januar 2001	1.846.291
Årets tilgang	35.700
Årets afgang	-832.726
Anskaffelsessum 31. december 2001	<u>1.049.265</u>
Afskrivninger 1. januar 2001	-1.460.610
Årets afskrivninger	-233.603
Årets tilbageførte afskrivninger ved afgang	832.726
Akkumulerede afskrivninger 31. december 2001	<u>-861.487</u>
Bogført værdi, ultimo	<u><u>187.778</u></u>

16 Egenkapital

Grundkapital ved etableringen		2.000.000.000
Henlæggelse til sikring af grundkapitalens realværdi:		
Regnskabsåret 1991/92	32.000.000	
Regnskabsåret 1993	26.416.000	
Regnskabsåret 1994	43.226.736	
Regnskabsåret 1995	35.727.927	
Regnskabsåret 1996	47.022.155	
Regnskabsåret 1997	43.687.856	<u>228.080.674</u>
		2.228.080.674
Anvendt til uddelinger:		
Regnskabsåret 1998	-22.865.267	
Regnskabsåret 1999	-43.114.444	
Regnskabsåret 2000	-72.332.395	
Regnskabsåret 2001	-188.350.022	<u>-326.662.128</u>
Grundkapital 31. december 2001		<u>1.901.418.546</u>
Fri kapital 1. januar 2000	374.997.985	
Anvendt, jf. resultatdisponeringen	-4.610.314	<u>370.387.671</u>
Egenkapital i alt		<u><u>2.271.806.217</u></u>

Det er muligt at anvende op til halvdelen af den oprindelige grundkapital målt i faste priser (1991-priser), såfremt det årlige afkast af grundkapitalen ikke giver mulighed for at foretage årlige uddelinger på 200 mio.kr. målt i faste priser (1998-priser).

NOTER

17 Uddelingsforpligtelser

Foretagne uddelinger i 2001 samt totalt bevilgede uddelinger:

Center nr.	tkr.	Tidligere uddeling	Nuværende uddeling	Heraf udbetalt i år 2001	Forventet restudbetaling
1.	Søren Kierkegaard Forskningscenteret	27.739	55.404	10.550	21.656
2.	Center for Epidemiologisk Grundforskning	41.932	50.000	7.853	24.229
3.	Center for Arbejdsmarkeds- og Sociale Analyser - indlejring	25.127	1.293	-7	0
4.	Teoretisk Astrofysik Center	47.340	41.664	7.310	20.125
5.	Center for Atomfysik	53.999	45.899	9.300	18.780
6.	Center for Materialefysik på Atomart Niveau	39.595	50.218	9.861	16.896
7.	Center for Teoretisk Datalogi	32.608	15.925	44	0
8.	Internationalt Center for Numerisk Hydrodynamik - indlejring	43.950	4.600	710	1.480
9.	Dansk Center for Telemåling inkl. indlejring	50.742	0	0	0
10.	Dansk Lithosfærecenter	71.874	102.982	14.610	51.099
11.	Center for Eksperimentel Parasitologi	48.013	53.226	6.776	24.243
12.	Center for Biologisk Sekvensanalyse	25.271	35.000	6.466	11.726
13.	Center for Biomolekylær Genkendelse	35.080	0	0	0
14.	Center for Muskelforskning	72.326	85.178	17.720	33.500
15.	Center for Sans- og Motorisk Interaktion	25.000	64.428	12.916	41.371
16.	Center for Lydkommunikation	22.713	25.168	4.734	10.158
17.	Center for Krystallografiske Undersøgelser	25.451	30.509	6.719	12.025
18.	Center for Enzymforskning - indlejring	22.472	914	98	0
19.	Center for Genregulation og Plasticitet i det Neuro-endokrine Netværk - indlejring	37.571	2.304	610	73
20.	Center for Semiotisk Forskning - indlejring	12.741	5.000	1.250	2.000
21.	Polis Centeret	7.991	11.041	2.031	3.842
22.	Nationalmuseets Marinarkæologiske Forskningscenter	40.364	50.047	10.991	14.481
23.	Center for Forskning i Økonomisk Politik	17.921	20.000	2.810	8.581
24.	Center for Registerforskning, Kbh.	0	11.573	43	0
24.	Center for Registerforskning, Århus	0	15.000	1.865	11.373
25.	Filial i Århus af Danmarks Statistik	0	7.090	158	0
25.	Filial i Århus af Danmarks Statistik	0	6.435	1.192	5.243
26.	Forskningsmaskinen i Danmarks Statistik	1.357	0	0	0
27.	ERAS (Dansk Data Arkiv)	0	6.451	1.018	1.104
	transport	829.177	797.349	137.628	333.985

Center nr.	tkr.	Tidligere uddeling	Nuvæ- rende uddeling	Heraf udbetalt i år 2001	Forven- tet rest- udbeta- ling
	transport	829.177	797.349	137.628	333.985
28.	Forskerskole, Århus	0	95.075	15.886	42.070
29.	Forskerskole, Ålborg	0	39.572	1.479	0
30.	Fødselskohorten	0	17.990	3.325	3.902
31.	Center for Fast Fase Organisk Kombinatorisk Kemi	0	20.000	5.640	928
32.	Center for Metalkatalyserede Reaktioner	0	25.393	4.953	3.158
33.	Center for Plante-Mikrobe Symbioser	0	24.279	4.592	5.864
34.	Demografisk Forskningscenter	0	35.000	5.691	4.858
35.	Center for Jordens Klima og Biogeokemiske Kredsløb	0	50.383	11.200	11.579
36.	Center for Matematisk Fysik og Stokastik	0	25.000	4.563	8.332
37.	Center for Molekylær Plantebiologi	0	40.000	7.609	8.135
38.	Center for Eksperimentel Bioinformatik	0	35.000	6.719	7.068
39.	Center for Menneske-Maskine Interaktion	0	25.150	6.123	6.079
40.	Center for Metalstrukturer i 4 dimensioner	0	36.572	2.500	34.072
41.	Center for Nukleinsyre	0	34.307	1.078	33.229
42.	Center for Anvendt Mikroøkonometri	0	27.032	534	26.498
43.	Center for biomembranfysik	0	35.137	1.560	33.577
44.	Center for Kvanteoptik	0	29.800	2.258	27.542
45.	Center for Vand og Salt	0	32.508	1.778	30.730
46.	Center for Kvanteprotein	0	30.544	2.000	28.544
47.	Center for Funktionelt Integreret Hjernevidenskab	0	33.765	1.134	32.631
48.	Center for Funktionel Genomforskning	0	30.225	538	29.688
		<u>829.177</u>	<u>1.520.081</u>	<u>228.788</u>	<u>712.469</u>
			829.177		
	Uddelinger akkumuleret		<u>2.349.258</u>		

NOTER

Uddelingsforpligtelser (fortsat)

I opstillingen er anført uddeling til det enkelte center efter eventuel overførsel fra den første til den anden uddelingsperiode.

Uddelingerne er/forventes udbetalt i følgende år:

tkr.	<u>Udbetalt</u>	<u>Forventet udbetaling til ovennævnte centre</u>	
1993	19.133		
1994	141.708		
1995	154.509		
1996	176.194		
1997	200.876		
1998	247.751		
1999	243.346		
2000	224.484		
2001	228.788		
2002		268.065	
2003		203.998	
2004		113.967	
2005		85.481	
2006		40.958	
	<u>1.636.789</u>	<u>712.469</u>	<u>2.349.258</u>

Udbetalinger foretages på grundlag af budgetter fra de enkelte bevillingsmodtagere. Som følge heraf kan der i det efterfølgende år blive foretaget mindre reguleringer af det udbetalte beløb i forbindelse med modtagerens løbende budgetrevision og regnskabsaflægelse over for Danmarks Grundforskningsfond.

Uddelingerne er opdelt på de år, hvor disse forventes udbetalt. Der kan ske ændringer i forhold til de forudsatte udbetalingstidspunkter, ligesom der kan ske ændringer i størrelsen af de anførte uddelinger.

Uddelingsforpligtelser (fortsat)

For så vidt angår de kommende udbetalinger er der i 2001 påbegyndt forhandling om igangsættelse af et **antal nye centre**, ligesom der i 2002 forventes givet tilsagn om yderligere bevillinger til nogle af de centre, der i 1998 blev igangsat for en 5-års periode. De samlede udbetalinger fremover vil derfor sandsynligvis udgøre følgende:

mio.kr.	
2002	280
2003	270
2004	180
2005	155
2006	100
	<hr/>
	985
	<hr/> <hr/>

18 Eventualforpligtelser

Fondens lejemål kan fra den 15. februar 2002 opsiges med 6 måneders varsel.

